

המשיח] אין זו הסיבה לכך שרבי אליעזר החשיבם לתכשיט, שהרי גם לשיטתו בטלים הם לעתיד לבוא, ובהכרח שגם ללשון זו הטעם שהחשיבם לתכשיט הוא משום שכעת משתמשים בהם כתכשיט [וכפי שסברה הגאון בלשון הראשון] [אגרות משה א"ח ד, פא, ע"פ מהרש"א].

אין מקרא יוצא מידי פשוטו לגמרי, ואף כשדורשים בו דרשה (רש"י יבמות כד, א ד"ה אין), והטעם, שאם כלי מלחמה גנאי הם לגיבור, דברי תורה לא היו נמשלים להם, ורק משום שכלי המלחמה תכשיטים הם לגיבור, המשיל אותם הפסוק לדברי תורה (השגות הרמב"ן לשה"מ שורש שני, שפת אמת). ויש שפירש, שכיון שהתורה היא תורת אמת, ודאי שגם הפשט שהוא קודם לדרש צריך להיות אמת (מהר"ל, וראה שם שביאר באופן נוסף).

ולא יהיה ידענא דאין מקרא וכו', ומתחילה סבר שאין מקרא יוצא מידי פשוטו רק בפסוקים שלומדים מהם דינים והלכות, אך פסוקים שבאו למשל ומליצה יוצאים מידי פשוטם, לפי שהעיקר בהם הוא הדרש (מהר"צ חיות).

דליגמר איניש ויהדר ליסבר - קודם ילמד מרבו, ואחר כך יתעמק בטעמי הדינים (רש"י), שאם יתעכב לעיין בכל דין, מפסיד באותו הזמן את תורת רבו (הערות הגר"ש אלישיב, וראה רש"י ע"ז יט, א ד"ה ואח"כ יהגה).

הקדוש ברוך הוא מצליח להם - נותן להם הצלחה בדברי תורה (מהרש"א).

שעולין לנהלה שנאמר צלח רכב, והרכיבה בכל מקום מורה על גדולה, וכמו שהרכיבו את יוסף הצדיק ומרדכי היהודי על הסוס כשעלו לגדולה (מהרש"א).

יכול אפלו שלא לשמה תלמוד לומר על דבר אמת - למי שלומד בכדי להגיע להבנת האמת בתורה (מהרש"א).

זוכין לתורה שניתנה בימין שנאמר ותורף וכו' - זוכים להיות מורי הוראה בישראל [מלשון תורה], שעד עכשיו היו תלמידי חכמים שלא הגיעו להוראה (מהרש"א).

מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ונחשב כאילו קיים את מצות ה', אך התיקון הבא על ידי המצוה, אינו נעשה בקיום המצוה במחשבתו לחדוד (קובץ מאמרים [להגר"א וסרמן] מאמר על התשובה, ו, וראה עוד במשך חכמה הפטרות שבת הגדול, שיש מצות שבהם לא נאמר כלל זה).

כל העושה מצוה כמאמרה וכו' - שעושה אותה לשמה (מהרש"א). ויש שפירש, שלומד את כל פרטי המצוה בכדי לקיימה כראוי בכל פרטיה, והיינו 'כמאמרה' (שפת אמת, וראה במהר"ל).

שני תלמידי חכמים המדגילים זה לזה בהלכה וכו' - מתאספים ללמוד יחד ולהחכים אחד מהשני, מאחר שאין להם רב ללמוד ממנו (רש"י) [ודגל' מורה על התאספות, שדרכם של אנשים להתאסף סביב הדגל (מהרש"א)]. ויש מפרשים, ש'מדגילים' לשון שקר הוא, שאף שאינם עומדים על האמת [שהרי אין להם רב],

הקב"ה אוהבן (תוס' ע"ז כ, ב ד"ה רגאל, תוס' רא"ש, וראה בפ"י הרי"ף על העין יעקב, שגם להש"י מדובר שעדיין צריכים הם לרב ולפעמים טועים הם בלימודם), שהרי הם אוהבים את התורה, והקב"ה שאוהב את התורה אוהבן (מהר"ל).

ומשתכה בנזאי דצימצמאי מלקתא, כך היה שמה של אותה מלכה (רש"י). ויש שפירש, ש'צימצמאי' הוא מלשון קישוט, כלומר שמשחרבה ירושלים נמצא הקימונו רק בגזאי' דהיינו באוצר המלך, והשימוש בו הוא לקישוט המלכה בלבד, ולא להסקה כפי שהיה קודם החורבן (מהרש"א, ע"פ הערוך).

משנה. ואם יצא חייב חטאת, כיון שכלי המלחמה אינם מלבוש ואינם תכשיט (תוס' רא"ש) ■ להלכה, אסור לצאת בכלי מלחמה בשבת ואם יצא חייב חטאת (ש"ע א"ח"ש שא, ז), ואפילו כשהם חגורים על מותניו, כיון שגם ביום חול רגיל להוציאם בדרך זו (משנ"ב שם, וראה בהערות דרשו שם לגבי נשק של חיילים בשעת מלחמה, ולענין שומרים הלובשים מדי שרד שיש בהם נשק).

רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו, גם כאשר הוא מחזיקם בידו ואינו לובשם, ומכל מקום מודה רבי אליעזר שמדברנן אסור לצאת עם כלי מלחמה בידו [ואף שלשיטתו נחשבים הם כתכשיט], משום מראית העין שנראה כנושא משוי בידו, ומדברי רבי אליעזר יש ללמוד שאסור מדברנן לצאת בשבת עם מקל שנושאו בידו לכבוד משום מראית העין (מג"א שא, כז, וראה בפמ"ג שם שהוכיח כן מהסוגיא). ויש מפרשים, שכיון שכלי המלחמה נחשבים כתכשיט לדעת רבי אליעזר, מותר לכתחילה לצאת בהם גם כשמחזיקם בידו (רבינו פרוחיה, תפארת ישראל), ולדבריהם מותר לצאת בשבת עם מקל שנושאו בידו לכבוד (תפארת ישראל). ■ להלכה, אסור לצאת בשבת עם מקל שנושאו בידו לכבוד (משנ"ב שם סו, וראה בשעה"צ שם).

וחכמים אומרים אין אלא לננאי, חכמים אלו היינו תנא קמא שחייב חטאת, ולא באו אלא לבאר את טעמו (תוס' יו"ט).

כבקים - שלשלת מזהב שקושרים אותה בין שתי הבריות, כדי שהאשה לא תוכל לפסוע פסיעות גדולות [מהטעם המבואר להלן בגמרא בע"ב], **טמאים**, לפי שהיא משמשת את האשה עצמה [שמחמתה אינה פוסעת פסיעות גדולות]. **ואין יוצאין בהן בשבת** שמה תשלוף את השלשלת [שהיא מזהב] ותראה לחברתה (רע"ב).

גמרא. ופליגא דשמואל דאמר שמואל וכו', ואף ששמואל נסתר מהברייתא לא הקשנו עליו מהברייתא, ששמה ברייתא זו אינה מוסמכת ואין מקשים ממנה, כמבואר בחולין (קמא, א). או שבדבר שאינו הלכה, אמורא יכול לחלוק על ברייתא (רש"י).

אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבור גלויות בלבד, ואף שבימות המשיח יבנה בית המקדש ותחזור השכינה למקומה, מכל מקום לא ישתנה כלום מסדרו של עולם (ריטב"א, וראה בתוס'), ועדיין ישתמשו בכלי מלחמה, כי הגויים ילחמו בינם לבין עצמם, והפסוק 'לא ישא גוי אל גוי חרב' מדבר על העולם הבא ולא על ימות המשיח (מהרש"א, וראה שם שעולם הבא עצמו מחולק לשתי תקופות).

כי לא יהיה אביון מקרב הארץ, ומשמע שבארץ לעולם יהיו אביונים, ומאידך נאמר (זכריה יד כא) 'לא יהיה כנעני עוד' (רש"י), ונוטריקון של כנעני הוא 'כאן עני' (רש"י זכריה שם, ע"פ הגמ' פסחים ג, א).

ואיכא דאמרי וכו', אומר להן אף לימות המשיח איןן בטלים, וגם ללשון זו [שרבי אליעזר סובר שכלי המלחמה אינם בטלים בימות